

Pörgésben – Fájrendszeresek sebességének mérése

Amikor egy számítógép sebességéről beszélünk, akkor általában mindenki a processzor frekvenciájára gondol, ugyanakkor a tényleges teljesítményt nem mindig ez határozza meg. Hiszen a processzor idejének egy részét azzal is tölti, hogy a háttértár ki-beviteli műveletére vár (wait). Ilyenkor a sebesség már sokkal inkább a merevlemez, merevlemez vezérlők gyorsaságán múlik.

A merevlemez egységet nem célozom különösebben bemu-
tatni, hiszen akit érdekel
annak működése az az Interneten
rendkívül sok anyagot talál róla,
ilyen célra például tudom ajánlani
a *Wikipédiát*. A merevlemez sebes-
ségét lényegében három tényező
befolyásolja, az egyik a csatoló felü-
let/szabvány, a másik a lemez körbe-
fordulási sebessége, a harmadik pedig
a beépített gyorsító tár mérete.
A hagyományos *EIDE/ATA-2* merevle-
mezek 1996-ban még csak 16 Mbyte/s
adatátvitelre voltak maximum képe-
sek, az *ATA* szabvány utolsó leszáma-
zottja 2003-ban jelent meg, *ATAPI-7*
néven (*Ultra DMA-133*), mely 133
Mbyte/s átviteli sebességre volt képes,
és a legtöbb számítógépben még ilyen
merevlemezek vannak a mai napig.
Amennyiben új számítógépet vásárol-
tunk a közelmúltban, vagy vásáro-
lunk, akkor mára főleg *SATA* csatoló-
val ellátott lemezeket találunk benne.
Vállalati környezetben a kiszolgálókra
ugyanakkor kivétel nélkül csak *SCSI*
lemezeket szoktak használni. A *SATA*
szabvány elméleti legnagyobb átviteli
sebessége 150 Mbyte/s (*8B/10B* kódo-
lást használva a fizikai rétegen),
míg a *SATA II* szabvány is már
300 Mbyte/s átviteli sebességre képes.
2007-re várhatóan a *SATA* szabvány
képes lesz a 600 Mbyte/s adatvitelre.
Ugyanakkor a *SCSI* merevlemez
már jóval régebben támogatják az
Ultra320-as szabványt, mely 320
Mbyte/s adatátvitelre képes, persze
ezek az adatok az elvileg elérhető

maximum értéket jelentik. Az haszná-
lat közben tapasztalt sebesség akár
ennek a töredéke is lehet.

A legegyszerűbb eszköz a merevle-
mezeink sebességének mérésére
a *hdparm* (de ez nem alkalmazható
SCSI merevlemezre), ugyanakkor
hamar rá is jövünk, arra, hogy ezzel
a programmal inkább csak szép szá-
mokat, sem mint használható értéke-
ket kapunk. Vegyük például azt az
esetet, amikor a merevlemez
gyorsítótárának sebességét mérjük
a programmal, szinte biztos, hogy az
elvileg elérhető értéknél (ami a kábe-
len adott idő alatt képes átmenni)
nagyobb értéket kapunk.

Mivel minket a tények érdekelnek
nem pedig a szép nagy számok, ezért
hívjunk segítségül egy professzionális
programot az adott feladatra.

IoZone

Az *IoZone* egy fájlrendszer sebesség-
mérő alkalmazás, tehát nem merevle-
mezünk tényleges adatátviteli sebes-
ségét tudjuk vele megmérni, hanem
az adott fájlrendszer teljesítményét.
Ugyanakkor mivel fájlrendszer nélkül
nem sok mindenre tudjuk használni
a merevlemez, ezért felesleges is
volna fájlrendszer nélkül mérni
a sebességet. Az *IoZone* sokféle fájl-
művelettel képes megmérni az adott
fájlrendszer, illetve számítógép, fájl-
műveleti teljesítményét, a tesztek
nem csak helyi gépeken végezhetjük
el, hanem lehetőségünk van megmér-
ni távoli fájlrendszerek (például *NFS*)
sebességét is.

A sebesség mérését célszerű nem
csak akkor elvégezni, amikor telepít-
jük és összehangoljuk a rendszert,
hanem később is, például amikor
a kiszolgáló funkciója bővül, meg-
változik. Ha a kiszolgálót eddig adat-
bázis kiszolgálásra használtuk, és
ezentúl mondjuk mentési feladato-
kat fog ellátni, akkor célszerű lehet
a fájlrendszert is megváltoztatni úgy,
hogy a szekvenciális olvasást a fájl-
rendszer jobban támogassa mint
a véletlenszerűt.

Első tesztek

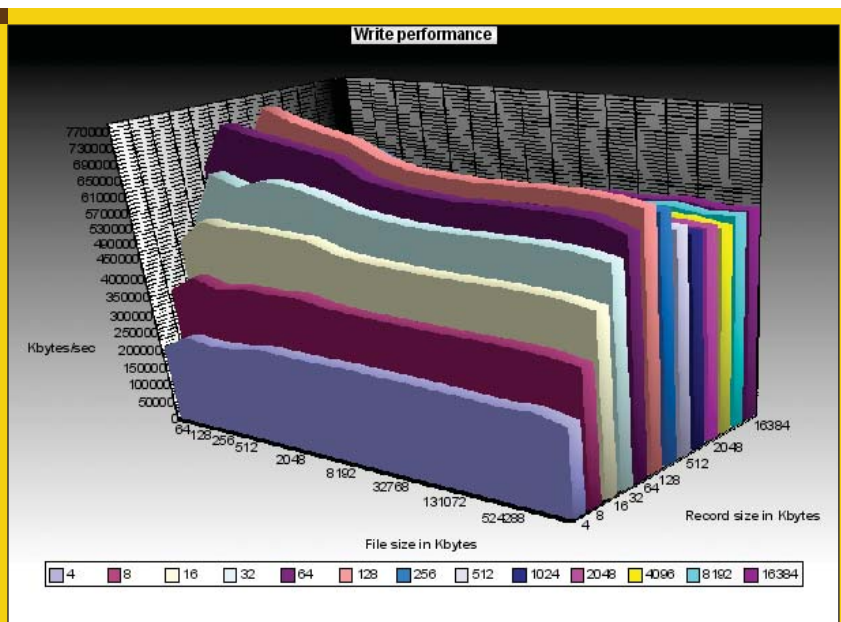
Az *IoZone* jól paramétrezhető, így
magunk is definiálhatunk tesztek-
et, de ha nem akarunk ezzel törődni
akkor használjuk az *IoZone*-t auto-
matikus módban:

```
iozone -a
```

Amennyiben szeretnénk grafikonok
formájában is megtekinteni a kimene-
tet, akkor használjuk az

```
iozone -Ra
```

parancsot, az elkészült kimenetből
pedig *OpenOffice* segítségével készíthet-
ünk grafikonokat. Egy ilyen grafikont
láthatunk például az 1. ábrán, melyen
a *ReiserFS* fájlrendszer szekvenciális
írási sebessége látható egy *IBM x236*-os
duál processzoros 3 Gb fizikai memóri-
ával rendelkező kiszolgáló esetén.
A különböző színű grafikonok a külön-
böző méretű kiírt rekordok méretét je-
lentik. Az x tengelyen pedig a kiírt fájl

1. ábra A ReiserFS fájlrendszer teljesítménye szekvenciális írás esetén

tényleges mérete látható, a 64 kByte méretűtől egészen 1 GByte méretű fájllokig. A grafikonról leolvasható például, hogy a jelen konfiguráció esetén a 128 kByte méretű rekord nyújtja a legjobb teljesítményt. A z tengely felosztása lineáris, 0 és 760000 kByte közötti értékek szerepelnek rajta. Lehetőségünk van egyből bináris állományba kimenteni a teszt eredményét, ehhez csak az

```
iozone -Rab eredmény.wks
```

parancsot kell kiadni. Ahogyan már említettem, az *IoZone* remekül paraméterezhető, így például korlátot szabhatunk annak, hogy mekkora legyen a legnagyobb fájl, amin a tesztet elvégezzük, ha a legnagyobb fájl 1Gb méretűnek engedjük meg, akkor a következő paraméterekkel indítsuk a teljesítménypróbát:

```
iozone -Ra -g 1G
```

Ha nem szeretnénk az összes tesztet lefuttatni, hanem csak az írás-olvasás eredményére vagyunk kíváncsiak, akkor a következőképpen futtassuk le az alkalmazást:

```
iozone -Ra -g 1G -i0 -i1
```

Az *NFS* kliens sebességét a következő utasítások segítségével tudjuk megvizsgálni:

`iozone -Rac`

Itt a `c` paraméter azért kell, hogy kiküszöböljük vele az *NFS 3* esetén előforduló kliens oldali gyorsítótár hatását.

Mit tesztelünk

Az *IoZone* lehetőséget biztosít nekünk, hogy minél szélesebb skálán tudjuk megmérni a háttértárunk teljesítményét, viszont fontos tisztában lennünk azzal, hogy melyik teszt pontosan mit csinál, így fussunk át gyorsan az egyes teszteken.

- **Írás (Write)** – Ezzel egy új fájl létrehozásának az idejét tudjuk lemérni. Amikor egy új fájl létrejön, akkor nem csak a fájl tartalmát kell a merevlemezre írunk, hanem azt is, hogy a fájl hol foglal helyet a lemezen, milyen jogosultságok tartoznak hozzá, stb. Ezeket az adatokat nevezzük metaadatoknak, melyek nem az eltárolni kívánt adat tényleges részei. Az első írás pontosan ezért valamivel lassabb, mint a fájl újra írása.
- **Újraírás (Re-write)** – Ez a teszt egy már létező fájlhoz ír hozzá adatot, mivel ilyenkor a metaadatok általában nem módosulnak, így az újra írás természetesen gyorsabb lesz.
- **Olvasás (Read)** – Egy már létező fájlból olvasunk ki adatot.
- **Újraolvasás (Re-read)** – Az újraolvasás sebessége sokkal nagyobb lesz az olvasás sebességénél, hiszen ilyenkor olyan adatokat olvasunk ki, melyeket a közelmúltban olvastunk. Az operációs rendszer (és esetleg a merevlemez belső) gyorsítótára miatt így nem a tényleges merevlemez sebességet mérjük meg.
- **Véletlenszerű olvasás (Random Read)** – Ennél a tesztnél is egy fájlból olvasunk ki adatokat, de a fájl nem az elejétől a végéig olvassuk, hanem a fájl véletlenszerűen kiválasztott rekordjait olvassuk ki. Ezt az olvasási módot jellemzően az adatbázis kiszolgálók teljesítmény mérésénél célszerű figyelembe venni. Ennek a módnak a sebességét nagyon sok tényező befolyásolja, ilyen például a rendszer gyorsítótár mérete, a merevlemez fejmozgások ideje, a rendszer memória, stb.
- **Véletlenszerű írás (Random Write)** – A véletlenszerű olvasáshoz hasonló, csak most nem rekordokat olvasunk az adott fájlból, hanem írunk bele.
- **Véletlenszerű írás-olvasás (Random Mixed)** – Egy azon fájl több folyamat ír és olvas egyszerre. Ez a teszt áll a leginkább közel egy tényleges adatbázis kiszolgáló háttértár használatához. Ez a teszt csak throughput módban futtatható, és egy adott folyamat vagy csak írja, vagy csak olvassa a kérdéses fájl. Az író-olvasó folyamatok közötti ütemezés a round robin algoritmust használja.
- **Hátrafelé olvasás (Backward Reading)** – Ez az olvasási mód elég extrémnek tűnhet, de vannak olyan a gyakorlatban is előforduló alkalmazások, melyek ilyen módon olvassák a fájlokat, mivel a fájlrendszerek általában az előre történő olvasásra vannak felkészítve, ezért így olvasva a fájl sokkal rosszabb eredményeket kaphatunk.
- **Rekord újraírás (Record rewrite)** – Ennél a tesztnél a fájl egy adott darabját írjuk, majd ismételtlen írjuk. Itt többszintű értékeket is meg tudunk figyelni, attól függően, hogy az adott fájlrészlet elfér

a **CPU** gyorsítótárában, vagy csak a fizikai memóriában fér el. Ha a fájlrendszer fizikai memóriacímét megtalálható a **Translation Look-aside Bufferben (TLB)** akkor a gyorsabb virtuális fizikai címke-
képezés miatt szintén egy újabb értéket kapunk. Amennyiben a fizikai memóriacím nincsen benne a **TLB**-ben, de a fájl darabja megtalálható az operációs rendszer gyorsítótárában, akkor ez ad egy újabb értéket, és legutoljára kapjuk azt az értéket, amikor a fájl csak a merevlemezen található meg.

- **Lépkedve olvasás (Strided Read)** – Az olvasás egy bizonyos minta alapján történik a fájlból. Ilyenkor kiolvassuk a fájl egy darabját majd bizonyos adatokat átugorva egy ugyanakkora darabot olvasunk ki belőle, és ez így folytatódik a fájl végéig.
- **Fwrite** – A fájl `fwrite()` függvényén keresztül írjuk, mely bufferelt és blokkolt írási műveletet valósít meg. A buffer miatt a kisméretű rekordok írási sebessége jelentősen megnőhet. Mivel ennél a módnál is új fájl hozunk létre, ezért itt is számolnunk kell a metaadatok hatásával.
- **Frewrite** – Az `Fwrite` művelethez hasonló, de egy már létező fájl írási felül az `fwrite()` függvény segítségével.
- **Fread** – Olvasás a fájlból, az `fread()` függvény segítségével, tulajdonságai hasonlóak az `fwrite()` függvényhez.
- **Freread** – Az `Fread` olvasáshoz hasonló, de a nemrég olvasott adatokat olvassuk ki újra.

Néhány naplózó fájlrendszer összehasonlítása

Ha már az ember összerak egy teszt-környezetet, akkor logikusnak tűnik, hogy amit csak lehet megmér vele. Én is így voltam ezzel, így egy **IBM e-server x236 series** és **SCSI Ultra320**-as háttértárak segítségével a négy leggyakrabban használt fájlrendszer tesztjét mellékelem a cikkhez. Konkrétan az **EXT3**, **JFS**, **ReiserFS** és **XFS** naplózó fájlrendszereket vizsgáltam, a kiszolgálón a **Novell Open Enterprise Server 9sp1** kapott helyet. Mindegyik fájlrendszert alapbeállítással használtam, egy külön erre a célra fenntartott partíció. A tesztet azonos méretű partíció végére el, a partícióra előzőleg felmásoltam magát a **IoZone** programot, egyébként a partíció teljesen üres volt. A táblázatot beszúrni ide teljesen felesleges lenne, így inkább a cikkhez csatolom.

Azért néhány fontos dolgot megpróbálok kiemelni belőle. Mivel az első teszt alkalmával csak olyan fájlkon véggeztem a műveletet, melyek elérték az operációs rendszer gyorsítótárában, ezért a fájlrendszerek közötti különbségek itt nem a tényleges lemezműveleti sebességeket mutatják, ugyanakkor az egyes fájlrendszerek sebességviszonya nagyon jól látszik. Szembetűnik az is hogy az adott konfiguráció esetén a legnagyobb adatátvitelt a 128 Kb-os rekord esetén kapjuk (1. ábra). A 4 vagy 8 Kb-os rekord esetén az átviteli sebesség az elérhető maximum harmada, illetve fele, ez valószínűleg azért van így, mert egy kisebb rekord be-kiviteli pluszköltsége fajlagosan nagyobb, mint egy nagyobb rekordé. Véletlenszerű olvasás esetén az **XFS** fájlrendszer alul marad a másik három fájlrendszerrel szemben, melyek sebessége körülbelül 13%-kal gyorsabb. Véletlenszerű írás esetén az **EXT3** és a **ReiserFS** teljesítménye gyakorlatilag azonos, de a **ReiserFS** egy csöppet gyorsabbnak tűnik, míg az **XFS** szintén gyorsabb a másik kettőnél, de a **JFS** és az **EXT3** közötti különbség eléri a 36%-ot. A nagy meglepetés a szekvenciális írás sebesség tesztjénél ért engem, amikor is az összes fájlrendszer sokkal rosszabbul teljesített, mint a véletlenszerű írás esetében.

128 kByte méretű rekordok esetében az **EXT3** fájlrendszer átlagos átviteli teljesítménye ~360 Mbyte/s volt, ugyanakkor az **XFS** fájlrendszer sebessége 828 Mbyte/s volt, ami gyakorlatilag a duplája az **EXT3** teljesítményének. Második helyezett lett a **ReiserFS** 676 Mbyte/s-cel és kizárólagosan alapon nem sokkal lemaradva tőle a **JFS** végzett 639 Mbyte/s-es teljesítményével.

A szekvenciális olvasás terén a négy fájlrendszer sebessége között gyakorlatilag nem volt semmilyen különbség, egységesen 2460 Mbyte/s-es teljesítményt nyújtottak. Természetesen ez a magas érték csak azért jöhetett létre, mert az operációs rendszer a memóriából olvasta vissza a fájl.

További összehasonlítás

Az előző összehasonlításoknál a teljes fájl amin az **IoZone** végezte a műveletet elért a rendszer memóriájában, ezért adódtak irreálisan magas értékek. Ugyanakkor azt is megpróbáltam megmérni, hogy mi a különbség az egyes fájlrendszerek teljesítménye között, amikor az aktuális fájl már nem fér el a rendelkezésre álló fizikai memóriában.

Ezeknél a teszteknel természetesen arra számítottam, hogy az elméleti 320 Mbyte/s-es értékeknél sokkal rosszabb eredmények fognak születni. Ugyanakkor ezek az értékek azok melyek valóban megmutatják fájlrendszerek közötti különbségeket. A tesztalany gépen a rendszermemória 3GB volt, tehát egy 4 GB-os fájl végzett műveletek már biztosan helyes eredményt adnak.

Az 1. Táblázat alapján láthatjuk, hogy a gyakorlati adatátviteli sebesség közel a harmada annak amit a merevlemez, és a kábel elméletileg lehetővé

1. táblázat Fájlrendszerek összehasonlítása

128 Kb rekord és 4GB fájl méret	ReiserFS MB/s	EXT3 MB/s	JFS MB/s	XFS MB/s
Szekvenciális írás	113	105,3	112,8	116,8
Újraírás	113,7	106,3	118,5	114
Olvasás	78,9	83,3	84,8	83,6
Újraolvasás	71,5	83,4	84,8	83,6
Véletlenszerű olvasás	65,8	66	68	64,9
Véletlenszerű írás	132,7	55,8	127,2	103,4

tesz. Furcsa anomáliát tapasztalunk ugyanakkor, ha megnézzük, azt, hogy a véletlenszerű olvasás sokkal lassabb, mint a véletlenszerű írás. Valószínűleg ez azért van, mert az írást az operációs rendszer nem írja ki rögtön a merevlemezre, hanem csak a memóriában tárolja ideiglenesen. Ugyanakkor az olvasásnál nem tud a gyorsítótárból olvasni, mert a fájl nincsen benne.

Konklúzió

Ahhoz, hogy megtaláljuk a számunkra leginkább megfelelő fájlrendszert mindenképpen ajánlom, hogy magunk végezzük el a tesztek a saját gépünkön, és vegyük figyelembe azt is mindig, hogy milyen alkalmazásokat akarunk használni. Ahogy telik az idő a fájlrendszerünk teljesítménye esetleg rosszabb lehet, mint kezdetben, mert időközben fellép a fájlok töredezettsége, mely teljesítményromláshoz vezet. Ez a jelenség ugyanakkor manapság nem olyan szembe-tűnő, mint régebben a nem linuxos FAT fájlrendszer esetén volt. Akik idáig eljutottak a cikk olvasásában, azok joggal tehetik fel a kérdést,

hogy miért mértem meg a fájlrendszerek teljesítményét akkor is, amikor a rendszer tulajdonképpen a memória gyorsítótárból használja az adott fájlt. A válaszom pedig erre igen egyszerűen az, hogy jó, ha ismerjük a fájlrendszerünk ezen tulajdonságát is, hiszen az operációs rendszerek mindig megpróbálnak lehetőleg arra törekedni, hogy az általunk leginkább használt fájlokat a memóriában tartsák. Ezért nagy esélyünk van arra, hogy rendszerünk főleg így üzemeljen, ekkor pedig nem hagyhatjuk figyelmen kívül ezeket az értékeket sem. A fenti statisztikák alapján én azt javaslom, hogy ha lehet akkor a *ReiserFS* vagy a *JFS* fájlrendszert részesítsük előnyben, amikor naplózó fájlrendszert szeretnénk használni linuxos munkakörnyezetben. Az *EXT3* fájlrendszert pedig semmiképpen se használjuk például adatbázis kiszolgálón, ahol véletlenszerű íráskor nyújtott teljesítménye igen gyenge. Az egyes fájlrendszerek sebessége még tovább javítható, például ha úgy csatlakoztatjuk fel a fájl-

rendszert, hogy beállítjuk a *noatime* opciót, akkor a rendszer nem fogja naplózni, hogy mikor történt az utolsó hozzáférés az adott fájlhoz. Hiszen ha rögzítjük az utolsó hozzáférés idejét, akkor minden egyes olvasási műveletet szükségképpen egy írási művelet is követ. Ezt az opciót főleg flash memóriák esetén érdemes mindig bekapcsolni. De például a *ReiserFS* fájlrendszer esetében megadhatjuk azt is, hogy a naplót ne az adott partíción tárolja a rendszer, hanem egy másik lemezen. Mindenkinek sikeres finomhangolást, és lemezfeldörgetés kívánok!

Horváth Ernő

ernohorvath@gmail.com
24 éves, műszaki informatikus. Három évvel ezelőtt ismerkedett meg komolyabban a Linux rendszerekkel és emellett érdeklődik még a robotika és a biztonságtechnika iránt is. Ha lenne szabadideje sokat kirándulna, biciklizne és filmeket nézne.

